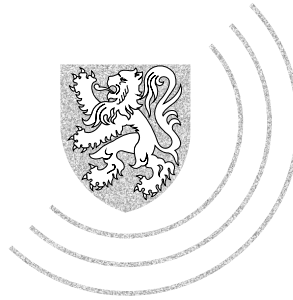

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **214** (2009-2010) – Nr. 5
ingediend op 22 maart 2010 (2009-2010)

Beleidsnota

Sociale Economie

2009-2014

Verslag

namens de Commissie voor Economie,
Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie,
Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie
uitgebracht door mevrouw Sonja Claes en de heer Johan Deckmyn

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Patricia Ceysens.

Vaste leden:

de heer Robrecht Bothuyne, mevrouw Martine Fournier, de heren Jan Laurys, Koen Van den Heuvel;
de heren Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Chris Janssens;
de dames Patricia Ceysens, Lydia Peeters;
mevrouw Güler Turan, de heer Bart Van Malderen;
de heer Matthias Diependaele, mevrouw Helga Stevens;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Filip Watteeuw.

Plaatsvervangers:

de dames Sonja Claes, Kathleen Helsen, Griet Smaers, de heer Eric Van Rompuy;
de heer Pieter Huybrechts, mevrouw Katleen Martens, de heer Jan Penris;
mevrouw Fientje Moerman, de heer Herman Schueremans;
mevrouw Mia De Vits, de heer Peter Vanvelthoven;
de dames Vera Celis, Lies Jans;
de heer Lode Vereeck;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Stukken in het dossier:

- 214** (2009-2010) – Nr. 1: Beleidsnota
– Nr. 2 t.e.m. 4: Met redenen omklede moties

INHOUD

I. Toelichting	4
1. Visie.....	4
2. Strategische doelstellingen	5
2.1. Meer werk op maat van mensen.....	5
2.2. Minder maatschappelijke noden door meer maatschappelijke diensten te koppelen aan de inschakeling van kansengroepen	6
2.3. Nieuwe duurzame jobs creëren door doorstroom te realiseren	6
2.4. Door ondersteuning de sociale(re) economie alle kansen bieden.....	7
2.5. Kwaliteit voorop stellen	7
2.6. Maximale maatschappelijke meerwaarden realiseren	7
3. Sterke partnerschappen voor een sterk en breed gedragen beleid	8
II. Bespreking	8
Lijst van afkortingen.....	21

De Commissie voor Economie, Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie besprak de beleidsnota Sociale Economie 2009-2014, ingediend door mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie op haar vergaderingen van 26 november en 10 december 2009. Tegelijkertijd werden de begrotingsontwerpen van de bevoegdheid Sociale Economie besproken (derde aanpassing van de begroting 2009 en begroting 2010). Bij deze bespreking werd de minister vervangen door mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding.

Minister Van den Bossche beantwoordde de door de leden gestelde vragen op de vergadering van 3 maart 2010.

Dit verslag handelt enkel over de beleidsnota. Voor het verslag van de begrotingsbesprekingen verwijzen we naar het begrotingsverslag (zie *Parl. St. Vl. Parl.* 2009-10, nr. 15/4-E).

I. TOELICHTING

Namens minister Freya Van den Bossche begint minister *Ingrid Lieten* met te stellen dat wie werkt, een inkomen heeft en de kans krijgt om zelf zijn toekomst vorm te geven. Werk opent ook iemands wereld en zorgt voor sociale contacten. Wie werkt, krijgt respect en zelfvertrouwen.

Iedereen zou evenveel kans moeten hebben op een duurzame job, ook mensen met grote afstand naar de arbeidsmarkt. Helaas is dat nog niet het geval. Bovendien is de huidige economische toestand niet positief. Na een relatief lange periode van economische groei en toename van de werkgelegenheid, ook voor kansengroepen, is vandaag een omgekeerde trend te zien. Het aantal werkzoekenden is sterk toegenomen en aan die toename lijkt voorlopig nog geen eind te komen.

Sociale economie biedt deze mensen een kans op volwaardig werk. Via allerlei instrumenten krijgen ze werk op maat en in functie van hun mogelijkheden. Toch, en ondanks de economisch harde tijden, moet het mogelijk zijn om een versnelling hoger te schakelen en verder te bouwen aan een socialere economie die duurzame tewerkstellings- en inschakelingskansen op ieders maat biedt.

Die ambitie wordt ondersteund door het Pact 2020, dat een werkzaamheidsgraad van 70 procent vooropstelt. De komende jaren zal geïnvesteerd worden in extra duurzame jobs, in de versterking van werkzekerheid voor kwetsbare mensen. Maar evenzeer in innovatie en de kansen die sociale economie biedt, maar vandaag nog onvoldoende benut zijn.

1. Visie

Iedereen heeft recht op een duurzame job, ook de zwaksten op onze arbeidsmarkt. De komende legislatuur zal de minister dan ook werk maken van bijkomende jobs voor en op maat van kansengroepen. Zij wil dit realiseren in een versterkt kader voor de sociale economie in Vlaanderen.

De minister wil de bijkomende jobcreatie realiseren in een vereenvoudigd beleidskader bestaande uit twee pijlers: maatwerken en lokale diensten. Binnen dit kader wil ze de bestaande werkvormen maximaal een plaats geven en de huidige tewerkstelling garanderen.

Maar jobcreatie in beide pijlers zal niet volstaan om de doelstellingen van Pact 2020 te realiseren. Dat vergt extra inspanningen: stimuleren van doorstroom van werknemers uit de sociale economie en streven naar een maximale maatschappelijke meerwaarde in het ondernemen in Vlaanderen. Gerichte ondersteuning op maat van de ondernemingen in

de sociale economie en de nodige zorg voor kwaliteit en professionalisering moeten deze ambities flankeren.

Twee centrale doelstellingen staan voorop: een sterkere ‘sociale economie’ met bijkomende jobcreatie op maat voor de meest kwetsbare mensen en een ‘socialere, maatschappelijk verantwoorde economie’ voor en door mensen met geëngageerde, maatschappelijk verantwoorde ondernemers.

In de concrete vertaling van deze doelstellingen zal bijzondere aandacht gaan naar een aantal horizontale aandachtsgebieden:

- duurzaamheid voor individu en samenleving bij jobcreatie en dienstverlening;
- vereenvoudiging en innovatie;
- bruggen bouwen en optimaal afstemmen, complementair werken met andere beleidsdomeinen en niveaus;
- afstemmen met reguliere sectoren;
- een attractieve beeldvorming voor de sociale economie.

2. Strategische doelstellingen

2.1. Meer werk op maat van mensen

Een eerste strategische doelstelling is de uitwerking van een regelgeving maatwerken.

In het verleden werden er verschillende tewerkstellingsmaatregelen ontwikkeld om deze doelstelling te realiseren, maar ze zijn onvoldoende op elkaar afgestemd. In afstemming met de minister van Werk zal een transparant Vlaams kader voor tewerkstellingsmaatregelen voor alle werkgevers, inclusief deze in de sociale economie, uitgetekend worden. Afstemming met de federale en Europese regelgeving is hierbij cruciaal.

Rekening houdend met de afstand tot de arbeidsmarkt wordt een matrix van vier modules tot ondersteuning van de beoogde (potentiële) werknemers en/of werkgevers vooropgesteld. Deze modules zijn:

1. opleiding op de werkvloer;
2. begeleiding op de werkvloer (omkadering);
3. een loonpremie (op basis van de afstand tot de arbeidsmarkt);
4. aanpassing van de werkplek/arbeidsomgeving.

De modules zijn onderling combineerbaar naargelang de noden van de betrokken werknemer.

De pijler ‘maatwerken vanuit sociale economie’ zal binnen deze matrix een welbepaalde plaats krijgen. Vertrekkend vanuit de noden van de werkzoekende en de werknemer zal de ondersteuning aan de beschutte werkplaatsen, de sociale werkplaatsen en de invoegmaatregel hierin ondergebracht worden. De principes uit het principeakkoord maatwerken tussen de sociale partners en de Vlaamse Regering zullen conform het regeerakkoord in deze pijler vertaald worden. Naargelang organisaties hun corebusiness leggen bij inschakeling of hun economische activiteit, wordt binnen deze pijler een onderscheid gemaakt tussen maatwerkbedrijven en bedrijven die maatwerken.

Om deze hervorming te kunnen realiseren zijn er wel een aantal belangrijke randvoorwaarden, meer bepaald de vertaling van de bestaande subsidiesystemen naar een eenduidig premiestelsel en ondersteuningsaanbod op basis van de afstand tot de arbeidsmarkt, een correct indiceringssysteem om de afstand te meten, stroomlijning in de toeleiding, ruimte voor differentiatie in functie van de noden van de organisatie en aandacht voor administratieve vereenvoudiging.

2.2. *Minder maatschappelijke noden door meer maatschappelijke diensten te koppelen aan de inschakeling van kansengroepen*

Als tweede pijler voor de sociale economie wordt de lokale diensteneconomie verder uitgebouwd.

Het huidige decreet vertrekt van het basisidee dat de overheid een aanvullend diensten-aanbod uitbouwt dat nauw aansluit bij de maatschappelijke trends. Door de inschakeling van kansengroepen te bevorderen én de principes van maatschappelijk verantwoord ondernemen in diensten te verankeren wordt op die manier voor een dubbele maatschappelijke meerwaarde gezorgd.

Om de lokale diensteneconomie ten volle haar rol te laten spelen, zal de bestaande regelgeving in het licht van deze uitdaging moeten worden bijgestuurd. Op basis van een grondige evaluatie zal de bestaande regelgeving bijgestuurd worden met oog voor afstemming, vereenvoudiging, complementariteit, doorstroom en kwaliteit.

Het samengaan van dienstverlening en inschakeling levert een win-winsituatie voor verschillende partijen. Omdat gedeelde baten gedeelde kosten rechtvaardigen, is er voor de lokale diensteneconomie een model van klaverbladfinanciering gekozen. De samenwerkingen die in de vorige legislatuur werden opgestart in het kader van Vlaamse klaverbladen, worden verder verfijnd en verankerd.

Daarnaast zijn er ook verschillende lokale klaverbladen, waarbij de lokale besturen voor de cofinanciering van de dienstverlening zorgen. Het huidige kader is echter onvoldoende op hun maat gemaakt. In de evaluatie van de lokale diensteneconomie zal bijgevolg ook bekeken worden hoe lokale besturen hun regierol voor wat betreft de lokale dienstenwerkgelegenheid beter kunnen opnemen.

2.3. *Nieuwe duurzame jobs creëren door doorstroom te realiseren*

De uitstroom uit de sociale economie kan beter. Om het bereik van de maatregelen te verhogen, zal in de toekomst meer aandacht besteed worden aan doorstroom. Via persoonlijke ontwikkelingsplannen wordt ernaar gestreefd om doelgroepwerknemers in de sociale economie te laten doorgroeien. Toont een screening van de competenties aan dat de afstand tot de arbeidsmarkt verkleind is, dan zal bekeken worden hoe de opstap/doorstroom het best gerealiseerd kan worden.

Of de stap naar de reguliere economie een succes wordt, hangt voor een groot stuk af van de begeleiding en ondersteuning bij de nieuwe werkgever. Die laatste staat er niet alleen voor. De werknemer krijgt een rugzak mee. Dit kan naargelang de aard van de afstand tot de arbeidsmarkt gaan over een lagere loonpremie (al dan niet van beperkte duur), aanpassingen van de arbeidspost en de mogelijkheid tot begeleiding op de werkvloer. Als een duurzame doorstroming niet haalbaar blijkt, dan moet een terugkeer naar de sociale economie mogelijk blijven.

Het luik begeleiding op de werkvloer of omkadering, zal een belangrijke plaats innemen in de warme overdracht, maar heeft nog een sterke stroomlijning en verdere verankering nodig. In dit nieuwe model krijgen de sterkste punten uit de huidige methodieken ('supported employment', jobcoaching, inschakelingscoaching, begeleiding op de werkvloer enzovoort) een plaats.

2.4. Door ondersteuning de sociale(re) economie alle kansen bieden

In het verleden werd in het kader van het Meerwaardenbesluit van 2001 een specifiek ondersteuningsaanbod voor de sociale economie uitgebouwd. De instrumenten werden meestal opgebouwd met een zeer specifieke focus, maar evolueerden niet altijd mee met het beleid.

In lijn met de vereenvoudiging van de tewerkstellingsmaatregelen zal het huidige ondersteuningsaanbod hervormd worden op basis van de noden van sociale ondernemers en met het oog op de ondersteuning van innovatie in de sociale economie. Complementariteit en maatschappelijke meerwaarde staan hierbij centraal. Ook expertiseontwikkeling en expertiseoverdracht zullen een plaats krijgen binnen het beleid.

Sociale economie biedt toekomst en is een hefboom voor een andere en socialere economie. Middels een goede communicatiestrategie, die afgestemd is op mogelijke initiatieven van de sector zelf, zal het beeld en de meerwaarde van sociale economie versterkt worden.

2.5. Kwaliteit voorop stellen

Kwaliteitsvolle en duurzame jobs in ondernemingen verdienen een goede strategische managementvisie en -aanpak. Waar sinds meer dan een halve eeuw het ondernemen werd ingekleurd door efficiëntiestreven vanuit vooral economische parameters, is gaandeweg het kwaliteitsstreven in alle processen en resultaten een 'issue' geworden.

In de voorbereiding naar het decreet Maatwerken werd door de betrokken 'stakeholders' het kwaliteitsmodel 'de kwaliteitswijzer' uitgewerkt. Dit zal het vertrekpunt zijn voor de oefening van integratie van kwaliteit in de verschillende nieuwe regelgevingen en beleidskaders.

Met de verdere uitwerking van dit kwaliteitssysteem zal het beleidsdomein WSE een voorbeeld zijn van een eenduidig kader van bepalingen en afspraken over kwaliteit en minimale kwaliteitsverwachtingen van de Vlaamse overheid, ten aanzien van alle organisaties die binnen het domein WSE worden ondersteund.

2.6. Maximale maatschappelijke meerwaarden realiseren

Werken aan een sociale economie doet men niet enkel door jobs te creëren. Bijgevolg wil de minister deze legislatuur ook inzetten op het realiseren van maximale maatschappelijke meerwaarden.

Ondernemen in de toekomst vereist een andere kijk op ondernemen. Economische winst zal niet langer de enige maatstaf zal zijn. Ecologische en maatschappelijke rentabiliteit zullen op gelijke hoogte moeten staan. Partnerschappen en innovatie zijn in dit concept kernprincipes. Dit vooruitzicht biedt kansen voor organisaties en ondernemingen die zich richten op innovatie. Vooruitlopen op de uitdagingen van morgen is vandaag nieuwe modellen en werkwijzen uitwerken. Die omslag in denken vraagt tijd en zal niet gebeuren van vandaag op morgen.

Het komt er dus op aan om in te spelen op maatschappelijke behoeften en zo de maatschappelijke meerwaarden ervan waar te maken. Die maatschappelijke meerwaarden binnen en buiten de sociale economie moeten zichtbaar worden.

Ondernemingen en organisaties inspireren en waar nodig ondersteunen, is nodig. Zo zal onder andere het coöperatief ondernemerschap versterkt worden en de opportuniteiten van complementaire muntsystemen verder worden verkend.

Binnen de sociale economie streven ondernemingen naar een dynamisch evenwicht tussen de belangen van de verschillende stakeholders. Ze beogen daarbij de realisatie van economisch succes, sociale verrijking én ecologische winst. Het Pact 2020 ambiert dat organisaties en ondernemingen maatschappelijke verantwoordelijkheid opnemen en dat maatschappelijk verantwoord ondernemen algemeen verspreid is tegen 2020. Dit vraagt om slimme en concrete doelstellingen en indicatoren en een open dialoog met de sociale partners. De verdere uitbouw van het digitaal kenniscentrum MVO Vlaanderen in een breed gedragen partnerschap zal bijdragen aan een maatschappelijk draagvlak rond MVO.

MVO is de bedrijfsvertaling van duurzame ontwikkeling. De Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling is aan hernieuwing toe. Om een duurzaam beleid op ondernemingsniveau ingang te doen vinden, is een meer gecoördineerd optreden van de Vlaamse overheid om te streven naar een optimale inzet van de aanwezige hefboomen nodig. Wat de overheid vraagt aan organisaties, ondernemingen op vlak van maatschappelijke verantwoordelijkheid, moet de overheid ook zelf kunnen waarmaken.

In de strategie rond duurzame ontwikkeling heeft de voorbeeldfunctie van de overheid rond diverse duurzaamheidsaspecten alvast een kader gevonden. WSE moet binnen de overheid een voorloper worden op het vlak van aankoopbeleid, stakeholdersbeleid en algemene strategie.

In 2009 werd een eerste Vlaams actieplan Duurzame Overheidsopdrachten opgemaakt. Gezien het aanzienlijke volume van overheidsopdrachten dat de overheid jaarlijks aanbesteedt, vormt de verduurzaming van aankopen het sluitstuk op een verduurzaming van de economie. Sociale duurzaamheid verdient daarin een prominente plaats.

3. Sterke partnerschappen voor een sterk en breed gedragen beleid

Het beleid inzake sociale economie staat voor grote uitdagingen. Ambitieuze doelstellingen en beleidsengagementen moeten er voor zorgen dat deze doelstellingen worden omgezet in concrete resultaten. Zeker in economisch en financieel moeilijke omstandigheden, is de betrokkenheid van diverse stakeholders en partners noodzakelijk.

Dat veronderstelt verantwoordelijkheidszin van alle betrokken partners om invulling, uitvoering en kleur te geven aan het beleid inzake sociale economie.

Elk rad in het raderwerk zal, binnen zijn of haar kunnen, worden uitgenodigd om mee te werken aan de uitdagingen waar we voor staan. Dat zijn het middenveld, de sociale partners en de overheid (zowel lokale, Vlaamse, federale als Europese overheid).

De minister zal zowel met de stakeholders binnen de sociale economie als daarbuiten de dialoog aangaan om de doelstellingen van haar beleidsnota te realiseren.

De minister geeft tot slot een overzicht van de structuur van het beleidsdomein WSE. Het beleidsdomein WSE is opgedeeld in vijf entiteiten: Departement WSE, het Vlaams Subsidieagentschap WSE, VDAB, Syntra Vlaanderen en het ESF-agentschap. De beleidsraad overkoepelt de vijf entiteiten. De SERV is de strategische adviesraad voor het beleidsdomein.

II. BESPREKING

Mevrouw *Sonja Claes* noemt de beleidsnota aangename lectuur. De analyses zijn scherp, de achtergrondcijfers interessant en de doelstellingen duidelijk. Zij is wel van plan kritische vragen stellen over de uitvoering van de opgesomde maatregelen. Het eerste vraagteken plaatst zij bij de introductie van het maatwerk. Is dat realistisch? Waarom zou in de delicate economische situatie van vandaag wel kunnen wat voor de vorige minister onmo-

gelijk bleek? Hoe zal de procedure verlopen? De ombuiging naar een rugzakstelsel mag de zwakke doelgroep niet verdringen, waarschuwt het lid.

Verder vereist de harmonisering van loon- en arbeidsvoorwaarden dat men voldoende middelen uittrekt. Zij pleit voor de inbedding van de maatwerkbedrijven in de ViA-akkoorden. De aandacht die de beleidsnota schenkt aan de stakeholders, is belangrijk. De bestaande diversiteit van het aanbod mag niet verschromelen.

De lokale diensteneconomie beantwoordt aan een maatschappelijke behoefte, maar de klaverbladfinanciering is een knelpunt bij de afloop van een erkenning. Wat als twee financiers ja zeggen op de verlenging en een derde neen? Dat brengt veel lobbywerk en onzekerheid mee. De verankering van de lokale diensteneconomie lijkt te slagen bij Welzijn, Sport en Wonen, maar blijft een probleem bij Mobiliteit en Toerisme. Het lid vraagt duidelijkheid voor de initiatiefnemers.

In de maatwerkbedrijven wordt enclavewerking mogelijk, afgestemd op de federale overheid. Mevrouw Claes merkt op dat de sociale economie veel minder is uitgebouwd in de rusthuis- en sociale sector dan in bijvoorbeeld de groene sector. Ook daar komt men nochtans handen te kort en daarom pleit het lid voor samenwerking met Welzijn.

Doorstroming blijft inderdaad moeilijk, zeker in deze crisistijd. De beleidsnota belooft een onderzoek naar het belang van die doorstroming naar de reguliere sector, maar in de toelichting werd dat zonder meer bevestigd. Zij wijst erop dat het na een mislukking niet evident is om opnieuw in te stromen in de sociale economie. De ervaring van kringloopwinkels en herstelplaatsen leert dat zelfs doorstroming binnen de eigen organisatie al erg moeilijk is. Indien men de doorstroming als doelstelling wil handhaven, moeten de schotten tussen reguliere en sociale economie doorbroken worden, besluit het lid. Ook jobcoaching is erg belangrijk bij doorstroming.

De beleidsnota kondigt een evaluatie van de ondersteuningsmaatregelen aan, maar is die al niet gebeurd op het einde van de vorige beleidsperiode? Als dat laatste klopt, vraagt mevrouw Claes om een bespreking ervan in de commissie. Zo niet, is er in elk geval een evaluatie nodig met het oog op efficiëntie en afstemming. Ook de sector vraagt daarom.

Zij ziet niet welke rol de overheid kan spelen in de gemeenschapsmunten als methodiek. Waarom moet de overheid deelnemen aan dat experiment? Verder informeert het lid of het voornemen uit het regeerakkoord om de fondsen voor de reguliere economie ook ter beschikking te stellen van de sociale economie, voor alle fondsen geldt. Zo neen, voor welke? Wanneer wordt dat geregeld? Tot slot stelt zij dat vooral de federale maatregelen de sociale economie ingewikkeld maken en pleit daarbij voor afstemming.

De heer *Chris Janssens* vraagt zich ook af hoe de Vlaamse overheid een tandje kan bijsteken om mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt een duurzame baan aan te bieden, als men 8.133.000 euro bespaart. Verder heeft hij vastgesteld dat het vaak gebezigde woord kansengroepen nergens wordt omschreven in de beleidsnota. Doelt de minister op de Europese categorieën? Overweegt zij om – al was het tijdelijk – ook van jonge werklozen een kansengroep te maken?

Vervolgens informeert het lid of de evaluatie van het structurele kader van de lokale diensteneconomie intussen is gebeurd. Zo ja, hoe zijn de resultaten in de beleidsnota verwerkt? Waren de experimentele projecten succesvol of stapt men er in deze beleidsperiode van af?

Kan de minister concreet maken welke acties zij zal opstarten voor de ondersteuning van maatschappelijk verantwoord ondernemen? Het lid vraagt zich af hoe de deelname, die vrijwillig is, te realiseren valt bij kleine bedrijven zonder overdreven regels en verplichtingen. Hoe denkt de minister hen te betrekken?

De fractie van de spreker pleit ervoor dat de minister bij de Europese Commissie zou aandringen – in het kader van het nakende voorzitterschap – om ook voor mensen met ernstige arbeidsbeperkingen als gevolg van lage scholing, langdurige werkloosheid of psychosociale problemen, langdurige ondersteuning mogelijk te maken.

De heer Janssens stelt tot besluit dat duurzame banen voor kansengroepen niet mogen beperkt blijven tot de sociale economie. Er is evenwicht met de reguliere economie nodig. Zijn fractie pleit ook voor verdere regionalisering met het oog op een volledige bevoegdheid voor Vlaanderen over de sociale economie.

De fractie van mevrouw *Lydia Peeters* vindt een heel aantal positieve elementen in de beleidsnota en belooft een positieve houding. Het is heel belangrijk dat ook mensen met minder mogelijkheden een baan kunnen krijgen. Open Vld is heel blij met de opname in de beleidsnota van de cijfers over de doorstroming, die terecht veel aandacht krijgt. Het lid is dan ook verwonderd over de woorden van mevrouw Claes. De doorstroming naar de reguliere arbeidsmarkt creëert volgens mevrouw Peeters nieuwe ruimte voor de sociale economie, nog afgezien van het belang voor de betrokkenen zelf. De maatregelen ter zake zijn wel te vaag volgens haar.

Ook de terugkeermogelijkheid bij mislukte doorstroming moet voldoende aandacht krijgen. Zij pleit voor overleg met de federale overheid over de voorwaarde van vijf jaar werkloosheid. Het lid denkt dat vroegere experimenten met de heropvang van mensen die door de OCMW's waren geactiveerd, een voorbeeld kunnen zijn voor de sociale economie. Kunnen de inschakelingcoaches van de VDAB daar geen bijzondere rol in spelen?

In de invoegbedrijven werken meer allochtonen dan in andere vormen van sociale economie. Komen er concrete maatregelen om hen beter toe te leiden naar arbeidszorg en beschutte werkplaatsen met het oog op een betere afstemming van de verschillende aspecten?

Verder mist mevrouw Peeters het probleem van de vergrijzing in de beleidsnota. Vijftigplussers die uit de sociale economie stappen om lichamelijke redenen, lopen het risico om na hun zestigste in grotere marginaliteit terecht te komen dan voor hun plaatsing in de sociale economie. Haar fractie vraagt specifieke aandacht voor die problematiek. Wat zijn de bevindingen van de minister over de evolutie van de leeftijd van de werknemers in de projecten sociale economie en wat is de prognose? Welke oplossingen ziet ze?

Het overleg met de lokale overheden en de klaverbladfinanciering worden door de Open Vld-fractie toegejuicht. Zij heeft er wel de bedenking bij dat de steden meer aandacht krijgen dan de gemeenten in de beleidsnota. Betekent dit dat bepaalde steden als proefproject worden geselecteerd en dat de andere lokale overheden uit de boot vallen?

Tegen wanneer wordt het geïntegreerde beleidskader voor arbeidszorg ontwikkeld met de drie pijlers Sociale Economie, Werk en Welzijn? Over welke punten wordt ook afgestemd met de federale overheid?

De heer *Bart Van Malderen* vindt de beleidsnota duidelijk en vernieuwend. De crisis heeft de door mondialisering en tertialisering veroorzaakte druk op de beschutte en sociale werkplaatsen nog vergroot. Het lid hoopt dat in het kader van het werkgelegenheidsakkoord ook voor deze groep de nodige middelen worden vrijgemaakt. Afstemming met Werk is onontbeerlijk.

De federale overheid blijft actief in de sociale economie, met alle afstemmingsproblemen vandien. Hij herinnert aan de voorschotten die Vlaanderen heeft moeten verlenen na de verhoging van het maandelijks gewaarborgd minimuminkomen. Hoe is de stand van zaken in het overleg met de federale overheid? Komt zij inmiddels haar betalingsverplichtingen na?

Doorstroming mag weliswaar geen fetisj zijn, maar moet wel de ambitie blijven. Anders wordt de sociale werkgelegenheid een fuik waar men niet meer uitraakt. Doorstroming is niet voor iedereen mogelijk, maar zonder elke doorstroming zullen de middelen alsmaar moeten toenemen. Het lid pleit ervoor dat de Vlaamse overheid alvast statuten op elkaar afstemt. Op zijn minst zou werk in de sociale economie moeten gelijkgesteld worden aan werkloosheid in de voorwaarden voor bepaalde andere gesubsidieerde statuten.

Wat de lokale diensteneconomie betreft, schept de beleidsnota de voorwaarden om de projecten duurzaam te verankeren. De zoektocht naar verschillende bronnen is eigen aan de klaverbladfinanciering, beseft hij. Met welke sectoren moeten nog afspraken gemaakt worden met het oog op afstemming? Het lid signaleert de grote pleinvrees bij lokale besturen om in de sociale economie te stappen, in weerwil van de resultaten voor werkgelegenheid en de bevrediging van maatschappelijke behoeften. Worden er middelen uitgetrokken voor bewustmaking?

De heer *Jan Laurys* attendeert op het onderzoek van het Rekenhof van de begeleidingsmaatregelen voor de tewerkstelling van kansengroepen in de sociale economie. De conclusies zijn verregaand: de begeleiding zou onvoldoende doelmatig georganiseerd zijn en de bevoegdheidsverdeling tussen Werk en Sociale Economie onvoldoende afgebakend. Recente decreetswijzigingen hebben voor beterschap gezorgd, erkent het hof, maar onvoldoende voor de garantie van kwaliteitsvolle begeleiding. De maatregelen zijn te veel gericht op werk en te weinig op de begeleiding van de werknemers. Bovendien ontbreekt een behoeftemeting en -analyse van de middelen. Het Vlaams Parlement krijgt te weinig informatie om het beleid op zijn effect te beoordelen, besluit het hof. Hoe reageert de minister?

Minister *Freya Van den Bossche* begint haar antwoord met de cluster maatwerk. Er werd gevraagd of de ambitie van één Maatwerkdecreet deze legislatuur wel gerealiseerd zal worden en of geen verdringing zal optreden van de specifieke doelgroepen. Welnu, de nieuwe maatwerkpijler heeft als doelstelling om personen die een grote afstand hebben tot en dus het zwakst staan op de arbeidsmarkt, duurzaam werk aan te bieden.

De kerntaak van deze ondernemingen blijft de inschakeling van personen met een arbeids handicap en zeer kwetsbare werknemers. De minister verzekert dat, zoals ook in het principeakkoord over maatwerken is opgenomen, de maatwerkpijler (in de vorige legislatuur nog Eenheidsdecreet genoemd) werk zal blijven bieden op maat van specifieke groepen. De nieuwe geïntegreerde maatwerkpijler verandert niets aan de finaliteit van de bestaande sociale en beschutte werkplaatsen. Het creëren van duurzame banen blijft de absolute doelstelling.

Het principeakkoord dat werd overeengekomen in de vorige legislatuur, vormt voor de minister de basis. Hierop zal verder gewerkt worden. Bijzondere aandacht zal gaan naar de afstemming met de Europese regelgeving. De komende maanden wordt het voorbereidende werk bij de Europese Commissie afgetoetst. De regering hoopt deze fase af te ronden tegen het zomerreces 2010. Ook in de afstemming met de federale overheid, die eveneens belangrijk is, zijn de eerste stappen al gezet.

De afspraken die gemaakt zijn in het lopende Vlaams Interprofessioneel Akkoord 2006-2010 voor de socialprofitsector worden uitgevoerd. Ook in het nieuwe VIA zullen de sociale economie en in het bijzonder de maatwerkbedrijven een plaats krijgen. Het overleg met de collega's in de Vlaamse Regering wordt de komende weken opgestart. Minister Van den Bossche belooft erop toe te zien dat het beleidsdomein Sociale Economie van bij de start bij het sociaal overleg betrokken is.

De tweede cluster betreft de klaverbladen, en de samenwerking en afstemming met belendende beleidsdomeinen. De structurele verankering van de klaverbladen staat expliciet opgenomen in het regeerakkoord en is de verantwoordelijkheid van de voltallige Vlaamse Regering. In de eerste plaats worden in het kader van de lopende evaluatie van de maatregel lokale diensteneconomie de huidige klaverbladen door de betrokken administraties geëvalueerd. Dat proces loopt. Op basis daarvan kunnen bestaande klaverbladen bijgestuurd worden, met het oog op verdere structurele verankering van bijvoorbeeld kinderopvang, logistieke hulp, aanvullende thuiszorg, sociale huisvesting en buurtsport.

Voor de verankering van de klaverbladen in het kader van de groenjobs en de Minajobs is door het Agentschap Natuur en Bos in samenwerking met het Departement Werk en Sociale Economie een studieopdracht uitgeschreven. Zij betreft de conceptualisering en implementatie van een geïntegreerd subsidiestelsel voor de inzet van doelgroepwerknemers als milieu- en natuurwerkers, voor arbeidsintensieve werken in natuur-, bos-, groen- en milieubeheer. Op basis daarvan zal het klaverblad groen en milieu verder structureel verankerd worden.

Voor het klaverblad toerisme worden gesprekken met de bevoegde minister en administratie opgestart, om te komen tot een structurele verankering. Tot slot zijn er de klaverbladen waar lokale besturen zorgen voor de opdracht en de financiering. Zoals ook vooropgesteld in de beleidsnota, zal bij de evaluatie en bijsturing van de regelgeving bijzonder ingezet worden op de versterking van de regierol van de lokale besturen.

Naast de bijsturing van de regelgeving wordt ook de lopende projectopdracht binnen de RESOC's ter ondersteuning van niet-centrumsteden en gemeenten geëvalueerd, en wordt bekeken hoe de ondersteuning van niet-centrumsteden in de toekomst best georganiseerd kan worden. In afwachting van de hervorming van de ondersteuningsstructuur wordt de lopende projectopdracht met één jaar verlengd.

Wat enclavewerking en meer sociale economie in de welzijnssector betreft, stelt de minister dat de sociale economie altijd gegroeid is vanuit een zoektocht naar nieuwe niches en maatschappelijk noden. De voorbije jaren werd ingezet op vele, bekende domeinen. Dat is mogelijk geweest omdat samen met de belendende Vlaamse beleidsdomeinen een kader is uitgewerkt om de inzet van doelgroepwerknemers in de sociale economie mogelijk te maken.

Binnen de welzijnssector werd tijdens de vorige legislatuur een samenwerking opgezet om de inzet van doelgroepwerknemers mogelijk te maken in kinderopvang, logistieke hulp en aanvullende thuiszorg. Voor de rusthuis- en zorgsector is dat Vlaamse kader er nog niet. Nieuwe activiteiten opzetten kan alleen als de betrokken beleidsdomeinen daar zelf ook voor kiezen. Voor de minister zijn nieuwe initiatieven in de welzijnssector mogelijk, maar dan moet een gezamenlijke wil gevonden worden in gesprekken met de minister van Welzijn. Elk nieuw klaverblad vereist gedeelde verantwoordelijkheid en financiering.

Minister Van den Bossche deelt mee dat al overleg plaatsvond met collega Vandeurzen. Prioritair lijkt haar de evaluatie van de genoemde, bestaande klaverbladen, maar daarnaast wordt nog wel bekeken in welke mate verdere samenwerking mogelijk is. Zij kan de vorm aannemen van een nieuw klaverblad of van samenwerking op het terrein.

Een specifieke vorm van samenwerking is de enclavewerking. Voor de beschutte werkplaatsen is het enclavewerken ingebed in de regelgeving. Binnen de sociale werkplaatsen is dat nog niet het geval. Bedoeling is om het enclavewerken binnen de nieuwe regelgeving maatwerken op te nemen in functie van doorstroom en duurzame dienstverlening. Het experiment dat opgezet is in het kader van het Limburgplan, waarin sociale werkplaatsen een enclave opzetten binnen rusthuizen, wordt voortgezet met het oog op evaluatie in functie van nieuwe regelgeving. Overleg met de sociale partners is noodzakelijk, van-

daar de opvolging binnen het paritair comité. Tot slot onderstreept de minister in dit verband dat ook voor enclavewerking in rusthuizen een akkoord en samenwerking met de bevoegde minister nodig is

Daarop bespreekt de minister de cluster doorstroming. Een baan in de sociale economie is voor heel wat werknemers uit kansengroepen finaal, maar dat mag geen reden zijn om doelgroepwerknemers die kunnen doorstromen, niet te ondersteunen. Mensen die in staat zijn om door te groeien naar een duurzame job op de reguliere arbeidsmarkt, moeten gestimuleerd en geholpen worden.

Voor succesvolle doorstroming heeft men echter ook geëngageerde werkgevers in de reguliere economie nodig, die vacatures beschikbaar stellen. Dat is niet evident, zo blijkt. Gesprekken met de werkgevers leerden dat ondernemingen die doelgroepwerknemers uit de sociale economie willen laten instromen, ondersteuning vragen.

Doorstromen is een ambitie in functie van individuele mogelijkheden en competenties. De minister gaat daarom uit van een rugzak, die meegaat met de individuele werknemer. In die rugzak kunnen verschillende zaken zitten, zoals begeleiding, opleiding op de werkvloer, een loonpremie of aanpassing van de werkvloer.

Anderzijds is het belangrijk om via doorstroom de sociale economie niet te laten dichtslippen. Doorstroom bevordert de natuurlijke instroom omdat telkens een plaats vrijkomt. Die ambitie is opgenomen in het regeerakkoord, de beleidsnota Sociale Economie en in het werkgelegenheids- en investeringsplan. Op korte termijn wordt doorstroom als criterium opgenomen binnen de uitbreidingsronde 2010. Op middellange termijn is doorstroom onderdeel van de hervorming van de werkvormen tot twee pijlers en wordt zij ingebed in nieuwe regelgeving.

Doorstroom mag niet vertaald worden in quota, oordeelt de minister, omdat de wenselijkheid ervan heel erg afhangt van de mogelijkheden van de individuele werknemer. Wie in aanmerking komt, moet wel die kans krijgen. Er is daarom nood aan een beleid waar doorstroom wordt gestimuleerd via gerichte ondersteuning en een nieuw kader begeleiding op de werkvloer. Dat laatste wil minister Van den Bossche graag uitwerken met haar collega van Werk in de loop van de legislatuur.

Belangrijke voorwaarden voor doorstroom zijn dat de tewerkstelling duurzaam blijft, en dat de dienstverlening, de activiteit en de productie van de onderneming in de sociale economie niet in het gedrang komen door een onverhoedse uitstroom van haar personeel.

Een terugkeergarantie lijkt haar absoluut noodzakelijk om werknemers die doorstromen en toch niet slagen in de nieuwe reguliere job, terug op te vangen. Onzekerheid zet immers een rem op de bereidheid om door te stromen. Voor de betrokkenen blijft een duurzame job een finaliteit, ongeacht of de doorstroom slaagt of niet. De minister beseft dat zal moeten afgestemd moeten worden met de federale overheid en de VDAB. Een en ander zal voornamelijk ook in de nieuwe regelgeving maatwerken moeten ingebed worden.

Jobcoaches vormen een opportuniteit om bij de doorstroom zowel individu als onderneming te ondersteunen en te begeleiden. Hun inzet vormt een onderdeel van de genoemde rugzak.

De volgende cluster die de minister behandelt, is arbeidszorg. Het regeerakkoord is duidelijk: er moet werk gemaakt worden van een geïntegreerd beleidskader. In de beleidsnota is dat opgenomen met de nuance dat het moet gerealiseerd worden in samenspraak met de ministers van Welzijn en Werk. In de eerste plaats wordt gewerkt aan een gemeenschappelijke visie op arbeidszorg binnen het beleidsdomein Werk en Sociale Economie. Van

daaruit wordt de dialoog opgestart met andere betrokken beleidsdomeinen, in het bijzonder Welzijn. Van zodra de contouren van het kader duidelijk worden, kan de concrete uitwerking starten. Bijzondere aandacht zal gaan naar de afstemming met de stakeholders en met de federale overheid, wat het statuut betreft.

Wat de cluster afstemming met andere beleidsdomeinen en -niveaus betreft, wordt een belangrijke uitdaging bij de hervorming van de ondersteuningsstructuur binnen het beleidsdomein Sociale Economie gevormd door de afstemming met de reguliere instrumenten en maatregelen binnen het economische instrumentarium. Daartoe zijn in het regeerakkoord en de diverse beleidsnota's een aantal engagementen opgenomen. Bij de uitwerking van het nieuwe kader voor de ondersteuningsstructuur, zal in het bijzonder aandacht besteed worden aan afstemming en waar nodig de complementaire inzet van de instrumenten.

Binnen het beleidsdomein Innovatie is het de ambitie om het bereik van het IWT-instrumentarium voor bedrijven en kmo's te vergroten naar dienstenbedrijven en social profit. Ook voor ondernemingen in de sociale economie wordt onderzocht hoe het instrumentarium toegankelijker kan worden gemaakt. Een concrete analyse zal in kaart brengen wat de raakvlakken zijn, waar complementaire acties mogelijk zijn maar ook waar knelpunten bestaan. Op basis van die analyse kunnen verdere stappen gezet worden. Belangrijk is dat dit proces vanuit de beide bevoegdheden, afgestemd op elkaar, gebeurt.

Op de vraag van mevrouw Claes over de win-winlening antwoordt de minister dat die vandaag al toegankelijk is voor ondernemingen in de sociale economie. Zij erkent wel dat ze mogelijk te weinig bekend is. De minister belooft daar bij de bijsturing de nodige aandacht besteden aan gerichte en duidelijke communicatie, en zal de bevoegde instanties binnen het beleidsdomein Overheidsinstrumentarium daarop attenderen.

Binnen de sociale economie en in het bijzonder de lokale diensteneconomie, zijn de lokale besturen bevoorrechte partners. De rol van de lokale besturen ligt zowel op vlak van lokale regie als op vlak van de creatie van nieuwe diensten. In de geplande bijsturing van de regelgeving lokale diensteneconomie zal de rol van de lokale besturen versterkt worden. Alle lokale besturen, steden en gemeenten, worden meegenomen binnen het bestek.

Zowel steden als niet-centrumsteden en gemeenten worden vandaag reeds ondersteund in de uitbouw van die lokale regierol. Bijzondere aandacht moet blijven gaan naar de complexe problematiek in bepaalde steden, maar dat mag en zal niet ten koste gaan van de aandacht voor de niet-centrumsteden en kleinere gemeenten. Zoals eerder reeds toegelicht zullen ook in de toekomst deze gemeenten verder ondersteund worden, na de evaluatie van de huidige ondersteuning binnen de RESOC's.

Wat betreft de federale afstemming zijn er meerdere contacten via interministeriële conferenties en bilateraal overleg met de bevoegde kabinetten geweest. Daarnaast is er ook geregeld overleg tussen de Vlaamse administraties Werk en Sociale Economie en de Federale Overheidsdienst Werk of de Programmatorische Overheidsdienst Maatschappelijke Integratie.

De afstemming met de federale overheid gebeurt op verschillende domeinen. De minister noemt enerzijds de uitvoering en financiering van het samenwerkingsakkoord sociale economie. Daarnaast zijn er zeer concrete thema's en beleidsprioriteiten zoals de attestering van werknemers en werkzoekenden, de afstemming van statuten, de terbeschikkingstelling van werknemers bij enclavewerken, 'supported employment' en loonpremies. Afstemming en overleg met de federale overheid is noodzakelijk bij de uitwerking van het nieuwe maatwerkverhaal en het statuut arbeidszorg.

Enkele leden haalden terecht aan dat de afstemming met de Europese regelgeving, richtlijnen en verordeningen uitermate belangrijk is. In het bijzonder voor de hervorming van de maatregelen zal tijdige en maximale afstemming met Europa noodzakelijk zijn. De administratie zette daartoe al de eerste stappen.

Tot slot beantwoordt minister Van den Bossche een aantal vragen die niet in een cluster thuishoren. De gemeenschapsmunten of complementaire munten zijn een project van de vorige minister, dat door haar wordt voortgezet. Het past binnen maatschappelijk verantwoord ondernemen en zij wil niet vooruitlopen op de resultaten.

Met betrekking tot de vraag naar evaluatie van de ondersteuningsmaatregelen kan zij kort zijn. Als derde strategische doelstelling zal werk gemaakt worden van een grondige hervorming en vereenvoudiging van de ondersteuningsstructuur. Momenteel is hij te versnipperd. In een nieuw kader zal de huidige expertise gevalideerd worden en zal optimaal ingespeeld worden op de specifieke noden van de ondernemingen in de sociale economie.

Tijdens de vorige legislatuur is reeds een studie van het HIVA opgeleverd en gepubliceerd over de ondersteuningsbehoefte van ondernemingen in de sociale economie. Daarnaast heeft het departement op het einde van vorige legislatuur een eerste analyse gemaakt van de ondersteuningsinstrumenten. Die vormt een aanzet naar verder onderzoek van de organisatie van de ondersteuningsstructuur. Beide analyses geven een eerste inschatting, die echter onvoldoende afgestemd is op de nieuwe beleidskeuze om de sociale economie te hervormen tot twee pijlers, maatwerk en lokale diensteneconomie. Momenteel wordt een laatste analyse en evaluatie gemaakt in functie van de nieuwe ondersteuningsstructuur die deze legislatuur in de regelgeving verankerd zal worden.

Met betrekking tot de vraag naar kansengroepen wil minister Van den Bossche graag het onderscheid verduidelijken tussen de beoogde doelgroep van de sociale economie en de kansengroepen op de arbeidsmarkt. Doelgroepwerknemers zijn personen met een zo grote afstand tot de arbeidsmarkt dat een gewone betrekking in een regulier bedrijf niet onmiddellijk een optie is en waarvoor specifieke maatregelen worden uitgewerkt.

De term kansengroepen verwijst dan weer naar personen die ondervertegenwoordigd zijn op de arbeidsmarkt. Die ondervertegenwoordiging heeft vaak te maken met mechanismen van uitsluiting. Ze zijn vastgelegd in de beheersovereenkomst met de VDAB. Het betreft allochtonen, kort geschoolden, ouderen en personen met een arbeidshandicap.

De sociale economie richt zich niet exclusief tot die kansengroepen, maar vertrekt vanuit het afbakenen van doelgroepen per werkvorm. Door de specifieke doelgroepcriteria die per werkvorm worden vooropgesteld, zoals bijvoorbeeld lage en korte scholing of langdurige werkloosheid, wordt indirect natuurlijk een hoog percentage aan kansengroepen bereikt. Jonge werklozen behoren niet tot de definitie van kansengroepen, maar komen wel in aanmerking voor sociale economie voor zover ze voldoen aan de doelgroepcriteria van de verschillende maatregelen.

Bij de hervorming van de maatregelen zal de doelgroepafbakening geherdefinieerd worden in functie van de afstand tot de arbeidsmarkt. Bovendien wordt ook in kaart gebracht welke doelgroepen vandaag binnen het brede instrumentarium niet bereikt worden. Afhankelijk van die analyse worden ze al dan niet meegenomen in de nieuwe afbakening.

Zoals ook aangekondigd in de beleidsnota wordt de maatregel lokale diensteneconomie momenteel geëvalueerd. In het najaar van 2009 hebben een aantal rondetafels plaatsgevonden met onder andere vertegenwoordigers van de sector en van de lokale besturen. Momenteel loopt ook een evaluatie van de klaverbladen binnen de belendende beleidsdomeinen. Bedoeling is om de evaluatie midden 2010 af te ronden en te komen met een voor-

stel tot wijziging van de regelgeving in het najaar van 2010. De experimentele projecten in kader van de actieplannen centrumsteden en jeugdwerkloosheid, zijn in 2008 en 2009 alle overgeheveld naar het decreet Lokale Diensteneconomie.

Vervolgens beantwoordt de minister de vraag over nieuwe initiatieven in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Zij verwijst naar de beleidsnota, met het concrete actiedomein 'maatschappelijke meerwaarde realiseren'. Vanuit Sociale Economie wordt ook in deze legislatuur een voortrekkersrol opgenomen al wordt meer dan vroeger aansluiting gezocht bij de belendende beleidsdomeinen en sectoren.

Er wordt ingezet op drie clusters, waarvan sociaal innoveren de eerste is. Daarin zit de opwaardering van het coöperatief ondernemen. Daarnaast wordt blijvend ingezet op het stimuleren van maatschappelijk verantwoord ondernemen bij zowel kleine als grote ondernemingen in verschillende sectoren. Derde cluster is de voorbeeldfunctie van de overheid zelf inzake duurzaam aankoopbeleid en sociale criteria.

Het concrete actieplan met initiatieven wordt nu uitgetekend. De verbreding van het draagvlak via het digitaal kenniscentrum is alvast opgestart. Het internetadres is mvo vlaanderen.be. Daarnaast komen er in 2010 een aantal offline initiatieven zoals bedrijvencontactdagen, lerende netwerken en masterclasses. Daarmee zal actieve informatieondersteuning geboden worden en de netwerking tussen actoren bevorderd worden.

De oververtegenwoordiging van allochtonen in invoegbedrijven valt voornamelijk te verklaren doordat veel van hen in de doelgroep laag geschoolden die één jaar werkzoekend zijn, zitten. Binnen beschutte werkplaatsen en arbeidszorg is hun vertegenwoordiging laag doordat minder personen van allochtone origine met een arbeidshandicap geregistreerd zijn als werkzoekende. De allochtone gemeenschap, stelt men vast, reikt zelf alternatieven voor die groep aan. De minister stelt haar cijfers ter beschikking van mevrouw Peeters.

Met betrekking tot de vraag naar vergrijzing in de sociale economie, verwijst zij naar twee onderzoeken die in de vorige legislatuur zijn opgestart. VLAB, de koepel van de beschutte werkplaatsen, voerde een onderzoek in samenwerking met de gespecialiseerde arbeidsonderzoeksdiensten van de VDAB over leeftijdsbewust personeelsbeleid. Het is recent opgeleverd en is voorwerp van dialoog met de sector en de sociale partners. Het tweede onderzoek is gericht op een doelgroepanalyse en een screeningsinstrument met betrekking tot de afstand tot de arbeidsmarkt. Ook daarin wordt de leeftijd geanalyseerd. Beide, aangevuld met de monitor sociale economie, geven een beeld van de vergrijzing.

De cijfers zijn beschikbaar op www.werk.be. De minister wijst er wel op dat er nog geen cijfers zijn voor 2009. In de arbeidszorg is 23 percent ouder dan 50 jaar. In de beschutte werkplaatsen behoort 19 percent tot de categorie 50-plus (eind 2008), wat één percent meer is dan in 2006 maar minder dan het aandeel ouderen in de hele werkende bevolking (22 percent). In de sociale werkplaatsen is het percentage ouderen (50-plus) gedaald in 2008 van 30,5 percent naar 29 percent, maar ook dat is toch nog meer dan het aandeel ouderen in de hele werkende bevolking. In de invoegsector zijn vijftigplussers in iets mindere mate aanwezig dan in de hele werkende bevolking (19 percent). Dat was de situatie eind 2008. Over de lokale diensten zijn nog geen cijfers beschikbaar, gezien de maatregel pas in 2008 van start ging.

Op basis van die informatie worden beleidsvoorstellen geformuleerd omtrent de opportuniteit en mogelijkheden van een leeftijdsbewust beleid in de sociale economie. De concrete vertaling moet onderdeel worden van de eerder genoemde hervorming van de maatregelen.

De heer Bart Van Malderen drukte zijn hoop uit dat binnen het werkgelegenheidsakkoord voldoende middelen zouden worden ingeschreven voor sociale economie. De minister ant-

woordt dat er effectief een groeipad komt. In 2010 en 2012 wordt respectievelijk 2 en 6 miljoen euro uitgetrokken voor bijkomende jobcreatie in de sociale economie. De uitbreidingsronde 2010 is deze week gelanceerd, vult zij nog aan.

Tot slot gaat zij in op de vraag van de heer Laurys over het rapport van het Rekenhof over begeleide tewerkstelling. Het hof stelt dat de verscheidenheid aan maatregelen en begeleidingsvormen binnen Vlaanderen geleid heeft tot een ondoorzichtige praktijk, waarin niet altijd duidelijk is hoe samengewerkt wordt en welke winst de diversificatie oplevert. Het is van oordeel dat de doelmatigheid van de organisatie van de begeleide tewerkstelling verbeterd moet worden.

De minister stelt dat de ambities en doelstellingen van de beleidsnota in grote mate tegemoetkomen aan die bezorgdheid. De komende legislatuur wordt werk gemaakt van vereenvoudiging en harmonisatie om de inschakeling van kansengroepen te versterken en het maatwerk in de begeleiding te bevorderen. Daarnaast wordt in afstemming met de minister van Werk gewerkt aan een kader voor gelijke toegang tot ondersteuning voor werknemers en werkgevers.

Het Rekenhof stelt ook dat de begeleidingsmaatregelen onvoldoende afgestemd zijn op de specifieke behoeften van werkgevers en doelgroepwerknemers. Beide hebben een verschillende finaliteit en mogen niet opgenomen worden in dezelfde doelstelling van begeleide tewerkstelling. Sociale economie streeft immers meer na dan pure inschakeling.

De maatregelen die gericht zijn op directe bedrijfssteuning hebben als finaliteit sterke, solide ondernemingen die de economische ruggengraat vormen van de inschakeling van de doelgroep. Zij die gericht zijn op de directe ondersteuning van de doelgroep hebben tot doel die inschakeling zelf te vergemakkelijken.

Voor de eerste reeks zal in deze legislatuur de ondersteuningsstructuur volledig hervormd worden in functie van de specifieke behoeften van de ondernemingen en organisaties die kiezen voor sociaal of maatschappelijk verantwoord ondernemen. De hervorming wordt ook maximaal afgestemd op de hervorming tot twee pijlers. Op die manier zet de regering de visie van het Rekenhof om in beleid, besluit de minister. Voor de tweede reeks wordt het rugzakprincipe geconcretiseerd, om het instrumentarium beter af te stemmen op de behoeften van ondernemingen en doelgroep. Daarnaast moeten ook kwaliteitsgaranties een plaats krijgen in het nieuwe beleidskader.

Tot slot stelt het Rekenhof dat het beleid meer moet afgestemd worden op de behoeften van de werknemers en dat er tot op heden te weinig beschikbare informatie is. In de vorige legislatuur al werd een monitor ontwikkeld binnen het steunpunt WSE. Doel is alle relevante informatie betreffende tewerkstelling, doelgroep, bereik en ondernemingen te clusteren in functie van het beleid inzake sociale economie. Daarnaast is een werkgroep opgericht binnen het Beleidsdomein WSE om een maximale afstemming van cijfers en databanken te realiseren. De minister gelooft dat zij daarmee voldoende antwoord biedt op de observaties en suggesties van het Rekenhof.

De heer *Chris Janssens* wil weten of de minister periodiek of strategisch overlegt met de steden en gemeenten, waarvan zij het belang en de regierol erkent. Hij vraagt ook toelichting bij de recent gepubliceerde oproep voor de creatie van 440 nieuwe arbeidsplaatsen, waarvan de lokale diensteneconomie en de sociale werkplaatsen elk de helft ontvangen.

De heer *Jan Laurys* pleit voor voorzichtigheid met het maatwerk. Men mag immers niet te licht over de Europese afstemming heengaan. Hij vreest dat een aantal doelgroepen niet de strenge normen voor loonsubsidiëring zullen halen. Bij de nieuwe klaverbladfinanciering zal veel afhangen van de bereidheid van de belendende departementen. Verder vindt het lid het goed dat de overheid de doorstroom blijft promoten, ook al pleit de sector uit

ervaring eerder voor finaliteit. Hij is het er wel mee eens dat er geen quota komen maar wel een inspanningsverbintenis.

Zijn fractie verwacht veel van enclavewerking en ‘supported employment’, maar pleit wel voor begeleiding door externen en niet door de bedrijven zelf. Het lid herinnert aan de negatieve ervaringen met IBO. Ook de terugvalpositie is erg belangrijk. Met betrekking tot arbeidszorg volgt hij de minister volledig, maar waarschuwt wel voor verdringing van de normale werkgelegenheid.

Tot slot merkt hij andermaal op dat de Sociale Economie een sector voor specialisten is geworden. Het volstaat niet om zich het jargon eigen te maken. Ook het Rekenhof vindt dat de huidige informatie het parlement niet in staat stelt het beleid op zijn effecten te beoordelen en gericht bij te sturen. De sector vormt een eiland binnen het beleid, dat eerst aan de actoren zelf wordt voorgelegd. De heer Laurys pleit voor meer transparantie en is blij met het antwoord van de minister op dit punt.

De heer *Bart Van Malderen* beseft dat Europa een moeilijke horde wordt voor het decreet Maatwerk. Het dossier is grondig voorbereid en het lid hoopt het beste. Verder wijst hij erop dat naast een goed kader, zeker in crisistijden, ook meer middelen nodig zijn. Hij juicht dan ook het groeipad toe. Verder kan hij zich goed vinden in de genuanceerde kijk van de minister op doorstroming. Alle talenten moeten optimaal ingezet worden, maar men mag dat niet verstarren tot bindende bepalingen.

Er moet dringend werk worden gemaakt van de afstemming van statuten. De tijd is ook rijp voor een systematische aanpak van arbeidszorg. Tot slot wijst het lid erop dat kleine gemeenten het moeilijk hebben hun ambities bij het opzetten van lokale diensteneconomie en klaverbladen in de praktijk om te zetten. Het jaarlijkse karakter van de begrotingen speelt daarbij een rol. Het is daarom goed dat het project verlengd wordt en het is billijk dat het geëvalueerd wordt.

De heer *Filip Watteuw* is blij dat de minister het advies van het Rekenhof ernstig neemt en de complexiteit van de sector wil aanpakken. Maar daarbij is niet alleen de afstemming van de maatregelen van belang. Het hof maakte immers ook opmerkingen over de competenties van het begeleidende personeel. Op het vlak van hun ondersteuning valt nog werk te doen, denkt het lid.

Ook hij is blij met de uitleg van de minister over de doorstroom en de verhouding tot de reguliere arbeidsmarkt. Het is goed dat zij het automatisme nuanceert. Anderzijds is het werkgelegenheids- en investeringsplan op het vlak van sociale economie niet erg ambitieus. De ambitie van een stad als Gent is bijna groter, wat toch een vreemde zaak is.

Tot slot wijst hij erop dat een aantal spelers in de sociale economie geconfronteerd wordt met een vrij snel verslechterende financiële positie. Nogal wat beschutte werkplaatsen lijden voortdurende operationele verliezen. Het lid pleit ervoor dat men kijkt wat daaraan gedaan kan worden.

Mevrouw *Lydia Peeters* is blij dat de doorstroom als objectief erkend wordt. Het aangekondigde tweepijlersysteem komt tegemoet aan haar zorg op dit punt. Doorstroming dankzij goede begeleiding maakt ruimte vrij voor nieuwe mensen. Het lid waardeert ook de wens om de problemen rond de terugvalpositie te voorkomen en hoopt dat daarbij een rol is weggelegd voor de inschakelingscoaches van de VDAB. Zij kijkt uit naar de resultaten van de onderzoeken over vergrijzing, die inderdaad de nodige aandacht moet krijgen.

De heer *Jan Laurys* waarschuwt dat in het kader van de lokale diensteneconomie door steden en gemeenten werken uitbesteed worden aan bedrijven in de sociale economie,

waarvoor mensen werken die vroeger voor de lokale besturen zelf werkten. Hij geeft het voorbeeld van het groenonderhoud. Volgens het lid kunnen de overheden hen beter direct in dienst nemen, dan hebben ze immers een volwaardig statuut.

Minister *Freya Van den Bossche* bevestigt dat via VVSG wordt overlegd met de lokale besturen. De recente oproep, die 4,5 miljoen euro kost en inderdaad twee keer 220 vte betreft, gebeurt in uitvoering van het werkgelegenheids- en investeringsakkoord en ViA. Criteria zijn: duurzame werkgelegenheid, inspelen op maatschappelijke noden, doorstromingsmogelijkheden naar reguliere arbeid, en regionale spreiding.

De minister deelt de zorg over de houding van de EU ten aanzien van het Maatwerkdecreet, maar denkt dat Vlaanderen deze keer kan slagen dankzij een andere aanpak. Er wordt namelijk vooraf afgestemd over de definities. De regelgeving wordt pas aangemeld van zodra daarover een akkoord is bereikt. Als blijkt dat de definitie minder breed moet worden ingevuld dan wat de meesten in Vlaanderen willen, kan een deel van wie uit de boot valt, opgevangen worden in de lokale diensteneconomie. De minister is alvast hoopvol.

Over de begeleiding van de doorstroom door externen, zegt de minister dat zij inderdaad hun expertise wil inzetten. Tegelijk moeten de bedrijven die hen willen opnemen, hun verantwoordelijkheid nemen. Zonder aangepaste bedrijfscultuur en met louter externe begeleiding, is er volgens haar immers weinig kans op slagen.

Minister Van den Bossche belooft tijdig en tussentijds terug te koppelen over de voortgang van de vereenvoudiging, zowel met de sector, de stakeholders als de commissie. Zij onderstreept dat het ene kader voor arbeidszorg samen met andere ministers moet ontwikkeld worden. Het wordt een moeilijk proces dat op middellange of lange termijn zijn beslag zal krijgen, gezien ook afstemming met andere overheden nodig is. Ook de afstemming van de statuten is een verantwoordelijkheid die zij deelt met de minister van Werk.

Wat de ondersteuning van de begeleiding van de kansengroepen betreft, wijst zij op twee bestaande initiatieven. In het kader van het ESF wordt in opleidingen voorzien en er wordt nu ook een kwaliteitsproject opgestart in de sociale werkplaatsen. Een en ander omvat zowel opleiding en vorming, als assessment en begeleiding door gespecialiseerde diensten van het Vlaamse Subsidieagentschap.

Als Vlaams minister zal zij een voorbeeld nemen aan het goede bestuur van de stad Gent. Zij verdedigt de middelen die Vlaanderen uittrekt met het argument dat 20 percent op kruissnelheid veel is en in verhouding in elk geval meer dan in de vorige legislatuur. Zij wijst erop dat de werkgevers op dit moment de groei van de sociale economie geen prioriteit vinden, maar zichzelf vindt het juist belangrijk dat in crisistijden niemand wordt achtergelaten. Toch heeft zij er begrip voor dat de heer Watteeuw nog meer ambieert.

In nauw overleg wordt een relanceplan voor de beschutte werkplaatsen opgemaakt. De minister kent de situatie en volgt haar van nabij. In het crisisjaar 2009 lag de focus vooral op het behoud van het werk van de werknemers. De nieuwe focus in deze legislatuur moet de structurele aanpak op lange termijn worden. In 2010 komt er alvast financiële ondersteuning via het Sociaal Investeringsfonds, die risico's en overbruggingskredieten betreft. Verder noemt de minister innovatie, om structurele problemen aan te pakken en met het oog op nieuwe, duurzame werkgelegenheid. Dat is meteen goed voor de maatschappij, waarin nog heel wat gaten te vullen zijn. Tot slot blijft ook de inkomenszekerheid van de werknemers van groot belang.

De bezorgdheid van de heer Laurys over de projecten van steden en gemeenten neemt zij mee.

De voorzitter,

Patricia CEYSENS

De verslaggevers,

Sonja CLAES

Johan DECKMYN

Lijst van afkortingen

ESF	Europees Sociaal Fonds
HIVA	Hoger Instituut voor de Arbeid
IBO	Individuele beroepsopleiding
IWT	Agentschap Innovatie door Wetenschap en Technologie
kmo	Kleine of middelgrote onderneming
Minajobs	Milieu- en natuurjobs
MVO	Maatschappelijk verantwoord ondernemen
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
RESOC	Regionaal sociaal-economisch overlegcomité
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
ViA	Vlaanderen in Actie
VIA	Vlaams Interprofessioneel Akkoord
VLAB	Vlaamse federatie van beschutte werkplaatsen
VSAWSE	Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie
vte	Voltijdsequivalent
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
WSE	Werk en Sociale Economie